

Beskrivning över torpet Häggestugan.

År 1799 den 23 november infann sig på därom skedd kallelse undertecknade Kronoskogvaktare, tillika med Nämndemännen Nils Jönsson och Börje Persson vid torpet Häggestugan i Högsby socken för att i enlighet med Handbörds härradsrätts utslag den 11 sistlidne mars fastställde vid Lovlige Lagmansrätten, skärskåda och värdera de uppodlingar och förbättringar vid nämnde torp, som åbonn Jon Persson därstädes vidtagit. Och voro härom tillsagde och kungjorde åborna uti Drageryd, Johannes Persson, Jon Larsson och Sven Olsson, vilka nu alla voro tillstädes, den senare eller Sven Olsson genom dess fader Olof Pettersson.

Jon Persson förtäljer: att vid dess tillträde av Häggestugan som han den 15 mars 1785 tillhandlat sig av Lars Larsson därstädes, var åbyggnaderna, bestående av endast en gammal och nedrutten stuga, som ännu är kvar och nyttjas till foderhus samt hälften uti logen mot Lars Larsson, ännu i gott behåll, all den övriga nu vid hemmanet befintliga åbyggnad, är av honom uppsatt och bekostad under dess åbotid, tillika all stengårdsgård och annan trähägnad, medan ingen duglig gärdsgård vid dess tillträde av torpet fanns.

Vid halva torpet säger Jon Persson, att då illa födde 2-ne fäkreatur, en kalv, en häst och några får, varemot det nu är som synes kan, väl bebyggt och så odlat, att det på Jon Perssons andel skall föda 8 fäkreatur, 1 häst och 10 får.

Sanningen varav Jon Persson säger sig både kunna och veta detta, med ed fästa i uppgivandet, såsom kännare härom, utom flera andra, Nämndeman Nils Larsson i Gösebo, Hemmansägare Magnus Olsson därstädes samt torparen Sven Fast under Tillingebergs ägor, vilka alla har bott bredvid Häggestugan, innan Jon Persson det tillträdde.

De åberopade personerna Nils Larsson, Magnus Olsson och Sven Fast äro personligen tillstädes och bestyrka riktigheten av Jon Perssons uppgivna, vilken Lars Larsson i Häggestugan som har hälften mot Jon Persson, jämväl erkände och däremot Drageryds åbor ingenting påminte.

Sedan anmärkt blivit, att Jon Persson för detta hemman givit 83 rd. banko till säljaren Lars Larsson och dessutom betalt 1 rd. uti årig skatt till Drageryds åbor, varinom vars rågång detta hemman ligger, vilket Drageryds åbor nu jämväl medgiva, företogs förrättningen i alla förenämdes övervaro, utan vidare påminnelser och upptog som följer:

Åbyggnader i mangården.

1) En sätesstuga med kammare, kontor och förstuga, bestående av 4 knutar och på östra gaveln vidhäfta Lars Larssons stuga, lång 14, bred 10 och hög 3 alnar, täkt med näver och sand samt därpå bräder och ytor, uti stugan var dubbelt golv, 2-ne fönster med lämmar på gångjärn, 2-ne dörrar på gångjärn och en med lås samt takpanel i kammaren och kontoret, ett fönster samt hyllor på väggarna i kammaren och ett litet fönster samt dörr med god lås för kontoret, dessutom enkla golv i kammaren och kontoret samt förstugan.

Allt detta är i behållet gott skick, så väl som förstugan med sitt golv och dubbla förstugudörrar på gångjärn med klinka, uppsatt av Jon Persson sedan han tillträdde Häggestugan år 1785.

Värdet av detta hus i det skick det befinnes, anses till 22 rd. sp. av vilka frångår timmrets värde 4 rd. eller 4 tolfter på roten samt skogens värde för golven i förstugan, kontoret och kammaren samt enkla golvet i stugan tillika med takpanelet 2 rd., tillhoppa 6 rd., det övriga har Jon Persson köpt ifrån andras ägor, behållningen som Jon Persson tillgodokommer är således..... 16:-

2) Redskapshus med byggt ut..... och dörr för huset, är 7 alnar i fyrkant och 3 alnar högt, täkt med bräder och ytor, som äro köpta från Ryningsnäs ägor, behållet och värderats till 6 rd. och då timmrets värde avgår med 2 rd, blir behållningen..... 4:-

3) Ett nytt svinhus, 5 alnar i fyrkant och 3 alnar högt, värt 5 rd. som gör 2 1/2 rd. för hälften, som Jon Persson äger och då för skogen avgår 1/3, är beh. 1, 32

Ladugården.

- 4) Ett fähus, nytt, 9 alnar i fyrkant och 4 alnar högt, täkt med näver och ytor, i gott behållet skick med 7 balkar och dessutom slinder botten samt dörr på gångjärn, värderas till 18 rd, därav $\frac{1}{3}$ avgår för skogen, blir i behållning..12:-
- 5) Loge till hälften mot Lars Larsson, täkt med näver och häng, är i brukbart stånd och var det enda hus som Jon Persson emottagit till torpet.
- 6) En lada byggd intill denna loge, med 2-ne knutar, bredd 6, lång 10 och hög 5 alnar, täkt med bräder och ytor i brukbart gott stånd, dess värde är $7\frac{1}{2}$ rd., således då timmrets värde med $\frac{2}{3}$ avgår, är i behåll 5, 8
- 7) Där intill gamla stugan med 6 knutar, påbyggd 6 nya värf? utur undersätta nya syllor, täkt med bräder och ytor och nyttjas nu till foderlada och är alldeles brukbar, dess behållna värde sedan skogen är avdragen med $1\frac{1}{2}$ rd. blir då..... 3:-
- 8) Så härvid fästades ett vagnsslider, som anses då skogen med 32 skilling avdragits till.. 1, 16
- 9) Kvarnhus, 4 alnar långt, $3\frac{1}{2}$ brett samt $2\frac{1}{2}$ aln högt, äges till hälften mot Lars Larsson och bör halva upphuggningen och inredskapen ersättas med... 1:-
- 10) Smedjan, 7 aln i fyrkant och 3 alnar hög, täkt med bräder och ytor samt dörr på gångjärn med lås, anses sedan skogens värde avdragits till $4\frac{1}{3}$ rd., Drageryds åboer medger Jon Persson detta hus få avflytta, vadan intet värde därå utföres.
- 11) Källare till hälften mot Lars Larsson, 8 alnar i fyrkant och 3 alnar hög, avdelad i 2-ne rum, täkt med bräder och ytor och därpå sand, samt sedan murtak välmurad och försedd med dörr på gångjärn och lås samt källarstuka med dörr före. Jon Perssons halvpårt som är i fullgott stånd, beräknas då skogens värde avdragits med 1 rd. 4 skilling till 5,24
Detta hus anmärka Drageryds åborna såsom överflödshus och ville därför ej betala något, utan säga, att Jon Persson må borttaga källaren, men som Lars Larsson som äger andra sammanbyggda delen, detta bestridde och källaren vid hemmanet är nyttig och tjänlig, så är värdet därå utfört.
- 12) Husbyggd? tjärdal av Jon Persson med virke och skog anskaffade från Ryningsnäs ägor, Jon Persson förbehåller sig densamma antingen behålla eller få den ersatt med minst 5 rd. vilket förra Drageryds åboer medgiver.
- Försvärlig stengärdesgård äro lagde 240 alnar, vilka böra á 2 skilling alnen, betalas som gör 10:-
- Särskilda hoplagde stenrösen: en ganska stor och kostsam, varpå efter utseende minst finnes 250 a 300 lass hopfört och från åkern vid källaren uppbruten sten, anses till... 6:-
En dito dito mindre, anses till.. 3:-
8 st dito än mindre samt en över landsvägen vid Ekefällan gjord duktig stentrumma, anses till 3:-
- Åkern väl odlad och bör vara till $\frac{2}{3}$ mot vad den var vid Jon Perssons tillträde och har odlingen skett så småningom, så att på en del ägodel icke nyttjas mer än 2-ne sådana vid Jon Perssons tillträde, anmäldes att vid torpet mäst varit $\frac{1}{2}$ tunna höstutsäde och mäst $\frac{1}{2}$ tunna om våren. Nu finnes utom denna gamla åker nyodlade 2-ne tunnland 28 kappland, utom kål och jordpäronland, bestående uti: 71,32 rd.

Damgårdet	1 tunnland	på 3-ne särskilda ställen
Rödlyckan ?	1 " 8 kappland	
Brottländet	12 "	
På Smedlyckan, en ribba om	1 "	
Ekefällan	15 "	
Sjöåkrarna	9 " och uppbrutna 8 st. hoplagda mindre rör	
Sjögärdet	6 " på 3 särskilda ställen och hoplagda 2 rör	
Stugulyckan	9 "	

Tillhopa 2 tunnland 28 kappland väl odlat.

transport 71,32

För denna åkerodling fordrade väl Jon Persson minst 15 rd. ersättning, sedan han då avräknat det gagn han därav havit, särdeles som Jon Persson havit denna torpandel för både skatt och given köpeskilling, för varå ränta han tror sig att rätt nyttja andelens ägor sig till bästa fördel, men på Drageryd's åboer som återfå dessa ägor med märkeliaste förbättring ehuru med dess sätt och möda, må finna Jon Perssons eftergift och foglighet i det längsta, så lämnar han även åsido denna billiga ersättning, så vida och därest det andra honom nu vid värderingen tilläggande ersättningskostnader bliva i godo gottgjorda, eller ock i annat fall honom överlåtes fritt begagnande, bortflyttande eller försäljning av dessa anmärkte uppbyggda hus och sedan den bristande betalningen för hägnader unfå.

ÅNGEN väl hävdad, havandes Jon Persson nyodlat följande:

Sjötäppan vid landsvägen åt Tillingeberg om 3-ne såtevall.

Bergmofällan, däri finns 2-ne häckar hårdvallshö om året.

Mellanfällan vari även årligen fås 2-ne häckar, bägge inhägnade med fällehag.

Lillängen, nyröjd under Jon Perssons åbotid. Uti Bergmofällan finns och en ny foderlada byggd av Jon Persson.

Jon Persson anmäler, att vad ängsodlingen angår, får det förbliva utan ersättning om Drageryds åboer godvilligt betala honom dess övriga utrönade kostnader vid torpet, innan dess avträde därifrån, eljest förbehåller sig därför 8 rd. i ersättning. Drageryds åboer säga, att de sig icke nu kunna yttra sig om detta, innan de fått del av värderingsprotokollet och det genomsett.

GÄRDESGÅRD fanns ingen duglig vid Jon Perssons tillträde, nu finnes omkring åker, äng och täpper.

Behållen god gärdesgård på ny , varför fordras ersättning för 320 hot 6,32

Dito kring Brottländet, 72 hot, vilka nu halvgoda, endast upptages till 0,36

Dito, Dito vid Sjötäppan, Dito, 33 hot a 6 runstycke 0,16,6

Omkring Ekefällan finnes 102 hot halvgod gammal gårdsgård.

Dito omkring torpet 240 dito, varav 180 hot böra omhotas och något trinde påläggas för 1 rd. och 24 skilling.

Uti Tjuvhällehagen finnes 70 hot oduglig gärdesgård, men som denna hage vid Jon Perssons tillträde bestod av mäst Rishag?, så kan ingen annan förbättringsskyldighet åläggas, än att 70 flt rishagsläggning som kan ske för 35 sp.

Jon Persson anmärker, att han intagit och inhägnat en beteshage, SKOGSHAGEN kallad och där nedlagt mycket arbete, varför ersättning skäligen väntas, men lämnar detta, under samma förbehåll som förr avsågts.

KÅL och JORDPÄRONLAND till 1/2 kappland odlade, uppbrutna och med jord påfyllda, allt sål och behållet, varför fordras nu ersättning som ock billigt 3,16

Ett päronträd fanns här, som Drageryds åboer sade sig ej behöva, utan att Jon Persson kan taga det själv, emedan de det ändå ej ville betala.

Syne och värderingsprotokollet upplästes utan vidare erinringar

SUMMA 82, 36,8

Att underskrivna anmodade och utkallade mätismän uti Drageryds åboers samt Jon Persson i Häggestugans närvaro, så värderat föregående åbyggnad och odlingar, som vi efter bästa förstånd och samvete provat det värt vara, bestyrka uppå vår före avlagda ämbets och dommared. Häggestugan den 23 november 1799.

Nils N.I.S. Jönsson Nämndemän från Läggevi.
Börje B.P.S. Persson

J.F. STÖR